

Jean Raffaëlli: Salamanders & Newts of the world

V posledních nejméně 20 letech jsou ornitologové a mammaliologové soustavně „rozmazlováni“ přísunem exkluzivních knih, kterým vévodí produkce španělského nakladatelství Lynx Edicions a jeho série Handbook of the Birds of the World se 17 díly a Handbook of the Mammals of the World s 9 díly. Batrachologové a herpetologové také netrpí úplnou nouzí, i když se podobná série pro obojživelníky ani plazy u tohoto vydavatelství prozatím nechystá, a mohou se těšit např. z publikací německého nakladatelství Edition Chimaira. Na konci r. 2022 se ale objevila kniha, kterou lze bez jakýchkoli pochyb označit jako výjimečnou. Jde o publikaci francouzského batrachologa Jeana Raffaëlliho Salamanders & Newts of the world, vycházející v nakladatelství Penclen Édition.

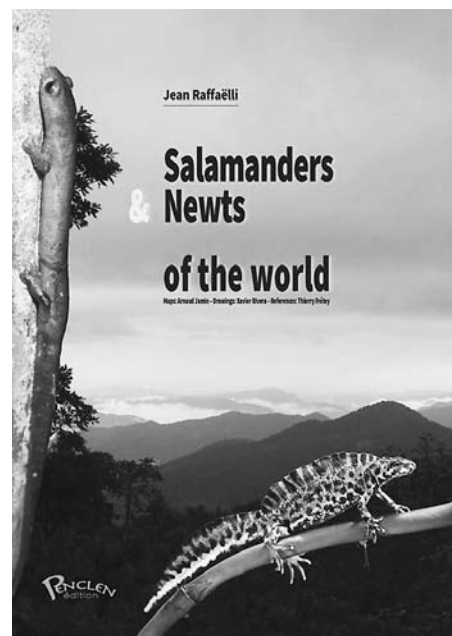
Ačkoli Raffaëlli vydal knihu se stejným názvem již dvakrát ve francouzštině (2007, 2014), třetí, tentokrát anglické vydání, má proti předchozím téměř trojnásobný počet stran i fotografií (a to na větším formátu). Publikace začíná na svůj obrovský rozsah třemi velmi stručnými kapitolami, které na pouhých pěti stranách vysvětlují metodiku, chápání druhového konceptu a taxonomie a shrnují současný stav ochrany ocasatých obojživelníků a jejich chovu. Na tyto kapitoly navazuje hlavní část textu – přehled všech více než 900 druhů ocasatých obojživelníků světa.

O tom, že jde o dílo výjimečné, svědčí fakt, že v době vydání chyběl popis pouze jediného druhu (pamloka *Hynobius ori*), což je vzhledem k počtu nově popisovaných druhů opravdu hodno uznání (v době dokončování tohoto čísla Živy, k 24. květnu 2023, již bylo popsáno dalších 27 druhů). U všech druhů i poddruhů je uveden jejich areál (včetně mapy), velikost, morfologické znaky, zbarvení a údaje o ekologii,

pokud jsou dostupné. V některých případech následují poznámky o chovu v zajetí, které byly ale většinou omezeny na zkušenosti francouzských a německých chovatelů. Každý taxon (včetně populací, o nichž se autor domnívá, že by zasloužily druhový status) je doplněn jednou nebo více fotografiemi dospělého jedince, zejména u čeledi mlokovití (Salamandridae) také kresbou. V mnoha případech jsou vyobrazena i vejce (nebo celá snůška), dále larva a biotop. Je škoda, že často není uvedena lokalita pořízení. U některých navíc překvapí nižší kvalita, přestože na internetu dohledáme srovnatelně lepší snímky. Rovněž je podle mého názoru škoda, že editora knihy nenapadlo některé fotografie otisknout v celostránkovém nebo dvoustránkovém formátu, jak bývá poslední dobou zvykem třeba u knih z vydavatelství Chimaira. Kvalitu na to rozhodně mají a efekt by byl ještě větší. Naopak velikost některých snímků nemá příliš logiku, např. půlstránkový záběr vejce čolka modroocasého (*Hypselotriton cyanurus*), přičemž na zbytku stránky se krčí pět malých obrázků dospělců (str. 428). Knihu uzavírá seznam více než 2 000 literárních pramenů, jmenný rejstřík a pokus o komiks, popisující autorovy strasti při pátrání po objektech zmiňovaných v knize.

Toto úctyhodné dílo by i přes vysokou pořizovací cenu nemělo chybět u žádného milovníka ocasatých obojživelníků. Profesionálové v něm najdou na jednom místě množství aktuálních informací, amatéři se mohou těšit z převážně velmi povedených fotografií. Vytvořit takovou knihu muselo dát obrovskou spoustu práce a mé poznámky berte pouze jako názor jednoho ze čtenářů.

K univerzálně ne zcela přijímaným faktům možná bude patřit počet rozlišova-

ných druhů. J. Raffaëlli se zjevně řadí k tzv. splitterům a v případě, že existuje pochybnost o druhové úrovni některých linií, se obvykle přiklání k variantě skutečně samostatného druhu nebo poddruhu. K autorově cti je však třeba uvést, že se o taxonomických pochybnostech u těchto taxonů vždy zmiňuje.

V ohromném množství textu není divu, že se občas objeví nějaká chyba. I tak je jich ale velmi málo a jde jen o drobnosti. Vybírám několik příkladů proto, aby si je případní další čtenáři mohli opravit (jiné chyby jsem naopak mohl sám přehlédnout a budu rád, když mě na ně ostatní upozorní). Autor např. uvádí, že axolotl lermský (*Ambystoma lermense*) a mlok dvoupruhý (*Chioglossa lusitanica*) jsou chráněni Úmluvou o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES), přičemž první z nich byl v příloze II pouze mezi lety 1975 a 1987 a druhý na seznámech CITES nikdy nebyl. Na str. 6 jsou přehozeny popisky dvou fotografií, na str. 28 je na obrázku dole pod písmenem B koncová část ocasu samce, a ne samice. Trochu zvláštně na mě místy působilo použití angličtiny, např. na časté spojení low-sized species si nemožu zvyknout. A nakonec se vrátme znovu na začátek. Obálka knihy na mě bohužel působí, jako by ji někdo vymyslel cestou do tiskárny. Výřez čolka mramorovaného ve vodní fázi života na pozadí s pohořím se zataženou oblohou je přinejmenším nezvyklý nápad.

Přes všechny komentáře jde ale jednoznačně o mimořádně zdařilou publikaci, s níž stráví každý milovník obojživelníků mnoho času. Doufejme, že přispěje i k jejich účinnější ochraně v dnešním hektickém světě.

**Penclen Édition, Paříž 2022, 1 100 str.
Cena v internetových knihkupectvích
140 eur**

1 Trnočolci rodu *Tylototriton* jsou častým objektem mezinárodního obchodu se zvířaty. Na snímku trnočolek šanjing (*T. shanjing*). Foto M. Berec

